

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γιούλια, Καμπάνα. (τετράστιχα) . . . . .
 Σίμου Μενάρδου

Τὸ ὄνειρο τοῦ ξενιτεμένου. [Χριστουγεννιάτικο διήγημα]
 Χ. Χρηστοβασίλη

Τὴ θάψαμε. [ποίημα] . . . . .
 Εἰρήνης Δεντρινουῦ

Παραλήψεις . . . . .
 Μιχαὴλ Σικελιανός . . . . . Ἀγγ. Σικελιανού

Χριστουγεννιάτικη παράδοση . . . . .
 Δ. Μπονίκου

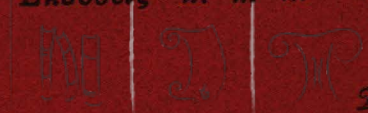
Στὴν ξόπορτα. [διήγημα] . . . . .
 Μαριέττας Μινώτου

Ἡ τέχνη τῆς Γκράτσια Ντελέντα . . . . .
 [μετάφραση] Σ. Μινώτου

Τὸ πρόγραμμά μας . . . . .

Οἱ γιορτὲς τῆς Ζακύνθου . . . . .

Ἐκδόσεις κ. κ. π. . . . .

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥΣ

ΕΤΟΣ ΑΣΗΜΟΛΟΓΗΣΤΡΙΩΙ ΒΙΒΛΙΟΠΗΧΗ
 Δεκέμβριος 1927-28 (Januar 1928)
 ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΔΡΧ. 5

176 μεράδες σελίδες.—107 ιστορικές ωλύτιμες εικόνες.—
 'Η Ζωή του Παιστή. Τα ωραιότερα έργα του μεταφρα-
 σμένα.—Μελέτες.—Διηγήματα.—Ποιήματα.—Αυτογραφα.—
 'Η ιστορία της Ζακύνθου.—'Η καλλιτεχνία της.—Τὸ ιστο-
 ρικὸν τῶν ἑοσῶν.—Εὐνεργαίαι ἑωρισανῆς Ἑλληνες καὶ Ἰ-
 ταλοί.—'Υπουργοί.—'Ακαδημαϊκοί.—Καθηγητῆς Πανεπι-
 στημίων.—Ιεροσημαστές.—Κριτικοί.—'Ιστορικοί.—Καλλιτέ-
 χνες.—Ποιητῆς.—Λογοτέχνες.—'Αληθινὸν εἰρηλογορικὸν μνημεῖον.
 'Εκδοσις καλλιτεχνική.—Κόσμησις καὶ διερμολογία.—'Η
 β' ἐκδοσις τιμᾶται δραχμὲς 45.—'Γιὰ τοὺς συνδρομητῆς τῆς
 'Ἰονίου Ἀνθολογίας καὶ τῆς Νέας Ἑστίας,
 ποῦ ἐμβάθουσι κατ' εὐδοκίαν ἐπὶ διεύθυνσιν ἢ ἐπὶ διερμολο-
 γίᾳ Κολλάρου, μόνο δραχμὲς 33.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΤΕΩΡΙΟΥ
 ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
 ΑΙ. 53.ΥΙ.φ2.0004

Συνδρομαί : Ἐτησίᾳ Δραχ. 35 Ἑξάμηνης Δραχ. 20

Τετράστιχα

ΓΙΟΥΛΙΑ

(Εἰς τὴν κ. Μαριέττα Μινώτου)

Γιούλια μου, Γιούλια μου κ' ἐσᾶς σᾶς βρίσκω μαραμμένα
 νεκρὰ ἀφοῦ τόση ὀλημερίς γλυκανασαίνατε ζωή;
 Ρουγούδια, δὲν ωονῶ γιὰ σᾶς! Ζέρω, γραπτὸ εἶν' ἐμένα
 ν' ἀναδακρῶ ζω σκοτεινὰ ὅτι καμάρωνα ωρωῖ

ΚΑΜΠΑΝΑ

Φτωχὸ 'ναὶ τὸ καμψαναρεῖο, φτωχὸ τὸ ωαρεκλήσι'
 τὴν καμψανούλα του κενωοῦν μ' ἐργάκοιμο καννάβι.
 Καλὴ τῆς ὦρα! Ἐνα χωριὸ καὶ τούτῃ ἔχει ἀγαθῶσει'
 βρέση βαρτίζει, εὐλογοῖ νιὲς καὶ γέρονς ἀναωάσει.

Σίμος Μενάρδος

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΕΟΥΡΙΟΥ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ

Ξημέρουναν Χριστούγεννα στο χωριό.

Ἡ μέρα ἔδειχνε κλεισμένη, ἢ γῆ εἶταν ἀσπρισμένη, ὁ οὐρανὸς χιόνιζε καὶ τὸ μάτι δὲν μπορούσε νὰ ἰδῆ πλεיותרὸ ἀπὸ εἴκοσι πέντε μέτρα τόπο. Φοβερὸ ἀγριοκαῖρι, σαραντάγμερο, καρδιά τοῦ χειμῶνα.

«Καβάλλα ἀπάνω σ' ἓνα γερό, ὄμορφο καὶ ψηλὸ ἄλογο καὶ κουκουλωμένος μὲ μιὰ μεγάλη καππότα, ἔμπαινα μὲ μεγάλη χαρὰ στὰ πολυπόθητα σύνορα τοῦ χωριοῦ μου, ὕστερα ἀπὸ νυχτοπερβάνωμα δεκαπέντε ὥρῶν, δρόμο δεκαπέντε μερῶν καὶ ξενιτεῖα δεκαπέντε χρόνων, μακρὰ, πολλὰ μακρὰ, σὲ ξένα σύνορα καὶ σὲ ξένα Βασίλεια...

«Στὸ ποτάμι, πῶναι κάτω ἀπὸ τὸ χωριό μου, διαβαίνοντας, πότισα τὸ κατακουρασμένο ἄλογό μου, ὕστερα τράβησα τὸν ἀνήφορο, ποῦ βγαίνει ἴσια μὲς σὶ ἀγαπημένο μου χωριό, ἀνάμεσα ἀπὸ ραϊδιά, ἀπὸ γκρεμούς, ἀπὸ μεγάλες πέτρες, ἀπὸ δέντρα καὶ ἀπὸ λίγα ἀμπελοχώραφα.

«Ἔταν πολὺ πρωί, στιγμὴ, ποῦ πολεμοῦσε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, πῶρχονταν μὲ τὸ σκοτάδι τῆς νυχτός, πῶφενγε, καὶ τ' ἄλογο ἀνέβαινε ἀργὰ—ἀργὰ, καὶ βαρῶν—βαρῶν τὸν ἀνάποδο καὶ κακοτρόχαλον ἀνήφορον, ἀπὸ τὴν μεγάλη του τὴν κούραση καὶ τὴν μεγάλη του ἀποσταμάρα.

«Ἐκανε φοβερὸ κρῦο. Ἄγριος βορειᾶς φυσοῦσε σὰν λυσσιασμένος ἀπὸ πίσω μου καὶ μ' ἀνασήκωνε ἀπὸ τὴν σέλλα τοῦ ἄλογου μου. Ἰὸ χιόνι προτιζόνταν ἀπὸ κατα γῆς στὸ μαριωμένο φύσημά του, σὰν ἀλεύρι ἀπὸ κουτρολιά, πότε ἀπὸ τὰ κάτω πρὸς τ' ἄνω, πότε ἴσια—πέρα, πότε ἴσια—δῶθε καὶ πότε μὲ περικύκλωνε ὀλόγυρα, σὰν ἀνεμοστρόβιλας. Κι' ὅμως δὲν αἰστάνομονν καθόλου κρῦο μέρα μου. Μόνον τὰ δάχτυλα τῶν ποδαριῶν μου κρῦοναν λίγο καὶ τὰ χέρια μου λιγότερο, γιατί κρατοῦσα μὲ τὸ δεξι μου τὸ μαστίγιο καὶ μὲ τὸ ζερβὶ τὰ χαλινάρια τοῦ ἄλογου.

«Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε «τικ—τάκ», σὰν λιθοπάτημα, ἀπὸ τὴν συγκίνηση, πῶβλεπα ὅτι βρίσκομονν καὶ περβατοῦσα

στον τόπο τῶν εἰνόρων μου, σιὸ χῶμα, ποῦ γεννήθηκα . . . .

«Τί γλυκεῖα στιγμὴ! Τί πανηγύρι, πῶκανε μέσα ἢ καρδιά μου! Μοῦ φαίνονταν, σὰν ἐκεῖνές τες πλούσιες χαρές, ποῦ βλέπει κανεὶς στὸν ὕπνο . . . .

«Σὲ κάθε πατηματιὰ τῷ ἄλογου μου. Ξάροιγα κι' ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὰ παιδιακήσια μου. Κομμάτια ζωῆς ἀφρόντιστης, χαρωπῆς, γλυκειᾶς, ἀγαπημένης . . . Ἐβλεπα τὸ μεγάλο ραϊδιό, ποῦ ἀνέβαινα ψηλά, καὶ γλυστρῶντας ἴσια—κάτω, ἔφταναν ὡς τὸν πάτω στὸ λάκκωμα, εἶτε μὲ σκίσιμο τῶν φορεμάτων μου καὶ ξεγδάσματα ἢ χωρὶς ξεγδάσματα στὸ τρυφερὸ κορμί μου. Ἐβλεπα τὸ μεγάλο πουρνάρι, ποῦ ἀνέβαινα τὸ καλοκαίρι, κι' ἔπαινα ποῦλλια μέσα στὲς φωλιτσες τους, πρὶν φτερουγίσουν ἀκόμα, χωρὶς νὰ μὲ μέλλῃ καὶ χωρὶς νὰ μὲ κόβῃ καὶ νὰ μὲ νοιάζῃ γιὰ τὰ τοιοῦτάματα τῶν μαννάδων τους, ποῦ φτεροῦγίζαν ψηλὰ ἀπὸ τὸ κεφάλι μου, χωρὶς νάχουν οἱ καυμένες τὴν δύναμη νὰ τοῦ τ' ἀρπάξουν καινὰ τὰ γλυτώσουν μὲς ἀπὸ τὰ σκληρὰ μου χέρια. Ἐβλεπα τὰ χωράφια μου, ποῦ πηδοῦσα, σὰν τὸ ζορκάδι, μὲ τὰ ὀμόκλικά μου κι' ἔπαιζα τ' ἀγαπημένα μου παιγνίδια, ποῦ δὲν μπορούσα νὰ τὰ χορτάσω ποτέ. Ἐβλεπα τ' ἀμπέλι μου μὲ τὴν μεγάλη βαλανιδιά στὴν κορφή του, ποῦ περνοῦσα τῆς καλείτερες καὶ τὲς πλειὸ εὐτυχισμένες ὥρες τῆς παιδιότητος ζωῆς μου, τρώγοντας γλυκύντατα σταφύλια, ὠριμώτατα σύκα. Ζουμερώτατα ροδάκινα . . . Ἔταν ὅλα τους ὅπως τὰ εἶχα ἀφήσει δεκαπέντε χρόνια πρὶν. Ὅλα στὸν τόπο τους καὶ στὴν θέση τους.

«Ἰὸ χιόνι ἐξακολουθοῦσε νὰ πέφτῃ, ὁ βορειᾶς ἐξακολουθοῦσε ν' ἀγριοφυσᾷ, τὸ κρῦο ἐξακουθοῦσε ν' ἀντριεῖται, καὶ τ' ἄλογό μου, ἐξακολουθοῦσε ν' ἀναιβαίνει τὸν κακοτρόχαλον ἀνήφορο: «γκροῦπ—γκροῦπ—γκροῦππ! . . . »

«Εἶχα σκαπετήσει μιὰ μικρὴ ραχοῦλα καὶ δὲν μῶμενε παρὰ νὰ σκαπετήσω ἀκόμα μιὰ γιὰ νὰ μπορέσω ν' ἀγναντέψω τὸ χωριό μου, ποῦ καπνίζει ἀδιάκοπα κάθε σπῆτι του χειμῶνα - καλοκαίρι, καὶ νὰ ἰδῶ τὸ σπῆτι μου μὲ τὸν πλατύχωρον ἀυλόγγρό του καὶ μὲ τὸν μέσον τῆς ἀλλῆς του, ποῦ χρησιμεύει τὴν ἀνοιξη καὶ τὸ καλοκαίρι κι' ὡς κοιτικεῖο, κι' ὡς τραπεζαρία κι' ὡς δοξαστήριον, ποῦ εἶναι σύμφωνα πάντα ἢ γνώμη του μὲ τὴν γνώμη μου, ποῦ εἶναι σύμφωνα πάντα ἢ γνώμη του μὲ τὴν γνώμη μου, ποῦ εἶναι σύμφωνα πάντα ἢ γνώμη του μὲ τὴν γνώμη μου.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΧΩΡΗΤΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ

μη τῶν πολλῶν . . .

«Μῶρχονταν στὸν τοῦ πόσες φορές ζαπότοσα καὶ ξεκον-
ράστηκα κάτω ἀπὸ τὸν ἥσκιο αὐτανοῦ τοῦ ἀγαπημέρον δέν-
τρον καὶ πόσες φορές εἶχα μαλώσει μὲ τὸν σκύλο μας τὸν Κο-
ράκη καὶ τὸ φτερωτὸ κοπάδι—τὲς κόττες—τῆς μάννας μου,
ποῦ ριχνονταν νὰ μοῦ ἀρπάζουν ἀπὸ τὰ χέρια τὸ νόστιμο ψω-
μοῦτοί μου.

« Ἀμετρον χαρὰ πλημμυροῦσε τὴν καρδιά μου, γιατί ξα-
νάβλεπα τὴν γῆ τῶν παλπούδων μου, τὴν γῆ, ποῦ εἶχα ἰδεῖ
γιὰ πρώτη φορά τὸ γλυκὸ φῶς τοῦ ἡλιου, καὶ γιὰ πρώτη φορά
εἶχα καταλάβει ὡς ἄνθρωπο τὸν ἑαυτό μου. Μῶρχονταν νὰ ξε-
καβαλληκέψω, νὰ καταιβῶ καὶ ν' ἀγκαλιάσω καὶ νὰ φιλήσω
ὅ,τι ἔβλεπα κι' εὐρισκα μπροστά μου : χῶμα, πέτρες, χαμό-
κλαδα, δέντρα . . . ἀλλ' ὁ πόθος μου νὰ φτάσω ὅσο τὸ δυνα-
τὸν γλυγορότερα στὴν ράχη, ποῦ εἶταν μπροστά μου, καὶ μ'
ἐμπόδιζε νὰ ἰδῶ τὸ χωριό μου καὶ τὸ σπίτι μου δὲν μ' ἄφηγε
νὰ καταιβῶ . . .

« Ἀχ ! (ἔλεγα μέσα μου) Πότε θὰ φτάσω ψηλὰ σ' ἐκείνην
τὴν ράχη γιὰ νὰ ἰδῶ ἀπ' ἐκεῖ ὅ,τι εἰνωρεύομουν δεκαπέντε ἀ-
κέρια χρόνια στὰ ξένα, καὶ νὰ ρίξω τὸ κτουφέκι τοῦ ξενιτεμέ-
νου, γιὰ νὰ μάθῃ τὸ χωριὸ τὸν ἔρχομό μου !

« Καὶ λέγοντας αὐτά, χτυποῦσα τὸ κακόμοιρο τ' ἄλογό μου
μὲ τοὺς φτεριστιῆρες, κι' αὐτὸ τὸ καημένο πηδοῦσα ἀγκομα-
χώντας, καὶ μοῦ φαίνονταν ὅτι πετοῦσε στὰ σύννεφα ἀλλ' ὁ
δρόμος δὲν τέλειονε !

« Τὸ χιόνι ἐξακολουθοῦσε νὰ πέφτη, ὁ βορειᾶς ἐξακολου-
θοῦσε ν' ἀγριοφυσᾷ, τὸ κρύο ἐξακολουθοῦσε ν' ἀντριεύεται
καὶ τ' ἄλογο ἐξακολουθοῦσε ν' ἀναιβαίνει τὸν κακοτρόχαλον
ἀνήφορον : « γκρούπ—γκρούπ—γκρούππ . . . »

« Χίλια δύο πράγματα, γεμάτα γλυκὰ θυμῆματα τοῦ παι-
δικοῦ μου καιροῦ, σὰν ἀφροστεφανωμένες εἰκόνας, ζωγραφι-
σμένες, μὲ οὐράνια χρώματα, φανίζονταν μπροστά μου, καὶ
χόρευαν, σὰν νεραΐδες καὶ σὰν ζωτικῆς, καὶ καταπράυναν τὴν
ἀνυπομονησιά μου. Ἐδῶ ἔβλεπα τὸν ἑαυτό μου μικρὸ παιδί νὰ
τρέχῃ ξυπόλητος, νὰ τοῦ μπαίνει στὸ ποδάρι ἓνα φοβερὸ πα-
λισυρήσιο ἀγκάδι καὶ νὰ κλαίῃ ἀπὸ τὸν πόνο. Ἐκεῖ ἔβλε-
πα νὰ σκοτόνῃ γιὰ πρώτη φορά μιὰ πυκνόμαλλῃ μαυρονούρα
ἀλεπού, τὴν σιγμῆ ποῦ κράταε ἀκόμα στὸ στόμα της τὴν ὁ-
μορφότερη καὶ βαρύτερη κόττα τοῦ χωριοῦ, κι' ἔσκουζε ἢ

καυμένη βραχνά—βραχνά κι' ἀδύνατα—ἀδύνατα : « κα α α ἄ !
κα α α ἄ ! κα α α ἄ ! » Παρέκει, πίσω ἀπὸ μιὰ μεγάλη πέ-
τρα, τὸν ἔβλεπα νὰ τὸν πιάνῃ ὁ δάσκαλος ἀπὸ τ' αὐτὶ σφιχτά-
σφιχτά, γιατί τὸν εἶχε βρῆ νὰ στήνῃ πλάκες γιὰ νὰ πιύσῃ κοσ-
σύβια κι' ἄλλα τοιροπούλλια, πράμμα, ποῦ τῶχε ἀπαγορευμέ-
νο, καὶ νὰ τὸν τραβᾷ νὰ τὸν πᾶν μπροστὰ σ' ἄλλα μαθη-
τούρια τοῦ χωριοῦ, πῶκαναν σκολειὸ χεμιῶν—καλόκαιρο στὸ
ὀπόσιεγο τῆς ἐκκλησιᾶς, καὶ τὸ Ψαλιῆρι εἶταν τὸ μεγαλύτερο
μάθημα ἀπ' ὅλα τὰ μαθήματα ! Ἐβλεπα τὸν ἑαυτό μου ν'
ἀναιβοκαταβαίνει τὸν δρόμο τοῦ ποταμοῦ ἑκατοντάδες φορές,
πότε γ κ ὀ τ σ ι σι ἐς πλάτες τῆς μάννας μου, ἢ τῆς ἀδελφῆς
μου, πότε περβατώντας καὶ πότε καβάλλα . . . Ἐβλεπα σὲ μιὰ
πλαγιὰ ἐκεῖ—πέρα τὴν ἀδερφή μου νὰ κἀνεται σ' ἓναν ἄμορ-
φον βράχο, νὰ τραγουδᾷ στὸν προσήλιο καὶ νὰ κεντᾷ. Μοῦ
φαίνονταν ὅτι ἤκουγα ἀκόμα καὶ αὐτὴν τὴν ἀγγελικὴ της φω-
νὴ Παράπερα ἔβλεπα τὸ μέρος, ποῦ εἶπα γιὰ πρώτη φορά
τὸ οὐράνιο « Σ' ἀγαπῶ », στὴν ἄμορφη γειτονοπούλα μου. Μ'
ἓνα λόγο : ἔβλεπα τόσα, ποῦ δὲν μποροῦν νὰ μποῦν ὅλα σ'
αὐτὸ ἐδῶ γιὰ τὸ χαρτί : ρεῖματα σπαρμένα καταγῆς, σὰν ἄνδια
ἀπριλιάτικα, σὰν λουλούδια μαγιάτικα, σὰν τριαντάφυλλα μυ-
ρωδάτα . . .

« Τὸ χιόνι ἐξακολουθοῦσε νὰ πέφτη, ὁ βορειᾶς ἐξακολου-
θοῦσε ν' ἀγριοφυσᾷ, τὸ κρύο ἐξακολουθοῦσε ν' ἀντριεύεται
καὶ τ' ἄλογο ἐξακολουθοῦσε ν' ἀναιβαίνει ἀργά—ἀργά τὸν
κακοτρόχαλον ἀνήφορο « γκρούπ—γκρούπ—γκρούππ » . . .

Λίγος δρόμος, μοῦ εἶχε μείνει ἀκόμα, λίγα μόνον βήμα-
τα ἕως ποῦ ν' ἀναιβῶ στὴν ράχη, ἀλλ' ὁ δρόμος αὐτὸς δὲν τέ-
λειωνε ποτέ ! Τὴν ὑπομονή μου τὴν διαδέχονταν ἀνυπομονησιά
καὶ τὴν ἀνυπομονησιά μου ὑπομονή ! Ἐκεῖ καταστενοχωριώ-
μουν γιὰ τὸ ἀτέλειωτο τοῦ δρόμου, γιὰ τὴν ὀρμὴ τοῦ ἀνέμου,
γιὰ τὲς τουλοῦπες τοῦ χιοιοῦ, πῶδεσαν τὸ πρόσωπό μου,
γιὰ τὸ κρύο, ποῦ ἄρχιζε ν' ἀναιβαίνει ἀπὸ τὰ ποδάρια ὡς τὴν
καρδιά, καὶ γιὰ μὲν τρυπᾷ τὰ κόκκολα, κι' ἐκεῖ βροσκομοῦν
ἡσυχῆς—ἡσυχῆς στήν ζεστή καὶ γλυκεῖα ἀγκάλια τῆς ὑπομονῆς,
καὶ στοχάζομουν τὴν σιγμῆ ποῦ θάμπαινα στὸ σπίτι μου μὲ
τ' ἄλογο « γκρούπ—γκρούπ—γκρούππ » . . . τί χαρὰ, ποῦ
θάκανε ἢ μαννούλα, μου, ποῦ μὲ ζωρεσε στὸ ὑστερό της γράμ-

ΙΑΚΩΒΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ
ΜΟΥΣΕΙΟ

μα ότι τα συνφώνησε με τον Χάρο να την καριερήσει ω: που να με δεχτή πρώτα από τα Ξένα, κι' ύστερα να του παραδώσει την ψυχή της... Στοχάζομαι το πανηγύρι, που θα κάνει η ορφανή μου μοναχοθυγατέρα, που την είχα αφήσει μικρή, πολύ μικρή, σοράντα μερών βυζαντινικό, όταν ξεκίνησα να πάω μακριά, στα Ξένα, να προκόψω και να πλουτίσω το σπίτι μου... Στοχάζομαι τον αναγλαιασμό της αδερφής μου, που την είχα αφήσει μικρούλα και θα την εύρισκα παντρεμένη μ' ένα--δυο παιδιά τρόγυρά της και την ευχαρίστηση, που θα αίσθανοιταν οι χωριανοί μου που, άμα θα μ' έβλεπαν να μπαίνω στο άντρορημασμένο πατρικό μου, θα τρεχαν να μ' αγκαλιάσουν, να με φιλήσουν όλοι μικροί μεγάλοι, άντρες και γυναίκες και να μου είπουν το στερεώτυπο:

— «Δόξα σοι ο Θεός ποῦ ρθες γερός και καλά!» «Όλα αυτά άνακατεύονται μέσα στο μυαλό μου, το ένα κατόπι από τ' άλλο, σαν το κύμα, που ακολουθεί το κύμα, και μάκραιναν την ύπομονή μου ως χίλιες όργυές. Άλλ' άμα έρριχνα το βλέμμα μου προς την ράχη, που είναι πάντα προστά μου ως τριάντα--σαράντα βήματα, μου φαίνονταν ότι είχε μαγιστή από κάποια άγνωστη Δύναμη, κι' έφευγε με την ίδια γλιγοράδα, που την κυνηγοῦσα κι' εγώ να την φτάσω, μ' έπιανε η στενοχώρια της άτυπομονησιās κι' άρχιζα να κεντιάω με μαρία κι' όργυητα τα πλευρά του κακομοιριασμένου ζώου, πουχα κατωδιό μου, κι' αυτό το δύστυχο, γεμάτο ύπακουή σκλάβου κι' ύπομονή Ιωβ άφίνοντας βαθύ βογγητό μες από τα στήθια του, τραβοῦσε προστά μ' όλη την δύναμη, που μπορούσε να βάλει, χωρίς να δείξει την παραμικρή άγανάκτηση, το παραμικρό κάκωμα, για τις σκληρές κι' άπάνθρωπες κεντησιές, που του τραβοῦσα στα πλευρά του με τους φτερονιστήρες μου...

«Το χιόνι εξακολουθοῦσε να πέφτει, ο Βορσιās εξακολουθοῦσε να άγριοφυσιή το κρού εξακολουθοῦσε να άντρετεύεται και τ' άλλογο εξακολουθοῦσε να άναβαίνη τον κακοτρόχαλον άνήφορο: «γκρούπ—γκρούπ—γκρούπππ»....

Άλιγες δρασκελιές μου είχαν μείνει ακόμα ως που να φτάσω στην κορφή της ράχης, πώκριβε το παλυπόδητο χωριό μου, και λίγες ακόμα στιγμές, ως που να ρίξω την χαρμώσνη ντου-

φεκ'ά του ξενιτεμένου, που θακανε όλες τις καρδιές του χωριού να λαχταρήσουν από χαρά, και λίγες θα ήταν οι καλότυχες, που θα δέχονταν τον Ξενιτεμένο τους, άλλ' η άτυπομονησιās ξανασήκωσε κεφάλι μέσα στα στήθια μου, κακομούτσουνη και φοβερή και μ' έκανε να νομίζω ότι τα ποδάρια του άλόγου μου ήταν καρφωμένα από τον πάγο άπάνω στον δρόμο και γι' αυτό βρίσκομαι από πολλές ώρες στο ίδιο σημείο του δρόμου. Το χτύπησα τότε τον καῦμένο μου τον σύντροφο για ύστερη φορά μ' όση δύναμη είχα άπάνω μου και το κακόμοιρο τό ζω, σ'ιν νακανε φτερά, βρεθήκαμε επί τέλους στην κορφή της πολυπόδητης ράχης!

— «Δόξα σοι ο Θεός!»

«Έκει το κρού και το φύσημα του βορειά, και το χιόνι θα είναι δυνατώτερα, αλλά το χωριό μου, που μ'όδιγγε το συμπαθητικό του πρόσωπο από διακόσια - τριακόσια βήματα, μ' έκανε να μην αιστάνωμαι την άγριάδα του:

«Όλο το Χωριό είναι συμμαζεμένο στην πλαγιά του βουνοῦ, σαν κοπάδι καλογερασμένο. Κάθε σπίτι μοιαζε μ' ένα μεγάλο πρόβατο και κάθε παράπτο με άρνι. Το δικ' μου το σπίτι, μεγαλύτερο απ' όλα τ' άλλα, φαίνονταν σαν βαρνούδοννο γκασίμι, που μπορεί να σύρη από πίσω του χίλια κεφάλια πρόβατα.

«Άμα ξεκάμπισα το χωριό μου έρριξα μια βαρυνώιατη ντουρεκιά για να μάθουν οι χωριανοί ότι «ήρθε Ξενιτεμένος» κι' από τον πολὺ τον βρόντο τρεις φορές άχολόγησαν τα λακώματα οι ρεματιές και τα βουνόπлага...

«Καρφόνοντας τα μάτια μου στο ταπεινό και συμπαθητικό μου Χωριό, νόμιζα ότι εκείνες οι σκεπές του που κάμπιζαν ήσυχα - ήσυχια, οι καλύτες του, τ' αλλόδεντρά του, οι αλλόγουροί του, οι φράχτες του, οι ριζιμιόπειρές του, που στέκουν σκόρπια, έδω κι' εκεί, σαν άπολιθωμένοι γιγάντοι, οι δρόμοι του, οι κήποι του, τα έλα του, ότι ζωντάνευαν, κι' έτρεχαν χαμογελώντας και χοροπηδώντας, το ένα κατόπι από τ' άλλο, και προχωροῦσαν κατ' άπάνω μου για να μ' άποδεχτοῦν και να μου ποῦν τον γλυκόν χαιρετισμόν:

ΙΑΚΩΒΑΚΙΩΣ ὄρ'σες από τα Ξένα! Δόξα σοι ο Θεός, ποῦ ρθες ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΟΦΩΚΗ. » ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΨΑΝΤΟΥ Απέρριπτο πέλαγο χαράς, κι' αναγλαιασμού είχε πλημμυρίσει τότε στην καρδιά μου. Ότι έβλεπα προστά μου είναι

μαγευτικό και μου φαίνονταν ότι έπλεα μ' ολάνοιχτες σέ πέλαγο χωρίς άκρη εδύτυχίας και απόλαψης.

«Το χιόνι έπαψε να πέφτη πλείο και μεταβάλλθηκε σέ γλυκειά ζεστασιά, ο ματωμένος βορειός έπαψε να βουίξη πλείο, και μεταβάλλθηκε σέ δροσόπνιχτο καιμοσκοβολάτο καλοκαιρινό άγεράκι και τ' άλογο μου έπαιξε ν' αναβαίη πλείο τόν κακοιζόχαλον άτήφορον άργά, άργά άργά, «γκρούπ - γκρούπ - γκρούπ» και βρέθηκε μέσα στόν αυλόγυρο του σπιτιού μου.

«Στό έμπα μου στήν αυλή, έτρεξε πρώτος - πρώτος και ρίχτηκε μέ τά μπροστινά του τά ποδάρια, άπάνω στήν σέλλα του άλόγου μου ο Κοράκης, ο γέρικος σκύλλος του σπιτιού μου, και μέ κάτι κουνήματα του κεφαλιού του, και δείξιμο τών άσπρων δοντιών του, που φαίνονταν σάν να γελούσε και μέ κάτι γρυλισμούς, πώβγαζε από τό στόμα του, ήθελε ν' άποδείξη τήν μεγάλη χαρά του για τόν έρχομό του ξενιτεμένου άφεντός του. Στά μάτια του μέσα, έλαμπε σάν άνοιξιάτικη δροσιά, ανάμεσα σέ φύλλα τριανταφυλλιού, ένα αναγάλλιασμα, που δέν μπορεί να γραφή. Έκείνην τήν στιγμή που ο Κοράκης είχε ριγμέια τά μπροστινά του ποδάρια άπάνω στήν σέλλα και παραπονιώνταν μέσα του, γιατί να μήν τώχει χαρίσεικι' αυτού του ο Θεός λόγο, για να καλωσορίση τόν άφέντη του άνθρωπιά, ο γάτιος του σπιτιού, πήδησε πίσω από τήν στέγη κι' έγεινε άφαντος!

«Υστερα από τόν σκύλο, κατάφτασε ή μάνα μου κουτοά-κουισά από τά γεράματα, ξεσκουφωτη από τή χαρά της και μέ τά μάτια γεμάτα δάκρυα, άγια δάκρυα μητρικά, τρίτη κατάφτασε ή θυγατέρα μου, κορίτσι άμορφο, γερό κι' άσπροκόκκινο μέ δυο μεγάλα - μεγάλα και μαύρα - μαύρα μάτια, που βρίσκονταν στο σύνορο της ήλικίας του παιδιού και της νύφης, τέταρτη κατάφτασε ή άδελφή μου μέ τόν άντρα της και τά παιδιά της, που τάβλεπα δια πρώτη φορά και σάν να είμουν άψυχο πρόμμα, μ' άρπαζαν στήν άγκολιά τους και μ' έφεραν μέσα στόν καλόν τόν όντά.

«Έφερα γύρα στο σπίτι τά μάτια μου κι' είδα ότι δέν είχε αλλάξει τίποτε από μέσα. Νόμισα πως έλειπα από τά χιές μόνον. Όλα είταν στήν ίδια τους θέση, όπως τά είχα αφήσει, κα μοναχά οι άνθρωποι είχαν αλλάξει όλοι. Από αυτούς, άλλοι από παιδιά έγειναν νυφάδες, άλλοι από νεοί γερόντιοι, άλλοι από τό τίποτε φύτρωσαν άνθρωποι κι' άλλοι - άλλοίμονο! - έλειψαν ό-

λότελα! . . . ή μιά μου ή άδελφή, ένας θεός μου, ή πεντάμορφη γυναίκα μου κι' ο πατέρας μου δέν βρίσκονταν εκεί.

. . . Είχαν ταξιδέψει για τόν Κάτω - Κόσμο, απ' όπου ούτε γυρίζει κανείς ποτέ, ούτε γραμματα ή χαιρετίσματα έρχονται!

«Η καρδιά μου εκείνην τήν στιγμή είχε γείνει άπέραντο πέλαγο και μέσα σ' αυτό τό πέλαγο πότε ή Λύπη άρμένιζε μ' ολάνοιχτα πανιά, και σηκώνονταν κύματα γύρα της ως τόν ουρανόν, και πότε ή Χαρά έβγαυε στήνμέση κι' έκανε τόν νερόχτιστον κάμπο του ήσουχον και μαλακόν, σάν Πρόσωπο άπέραντου καθρέφτη . . .

«Αν κι' από πολλά χρόνια πριν είχα μάθει τούς σκληρούς θανάτους, που είχαν γείνει τό σπίτι μου κι' ο γιατρός Χρόνος είχε χύσει τό σπιτήριό του βάλαμο στες μεγάλες πληγές της καρδιάς μου, δέν μπορούσα όμως να μήν αιστανθώ άλλη μιá φορά άκέρια τήν λύπη για τόν παράκαιρο χαμό τών πολυαγαπημένων μου. Τά δάκρυα μου πλημμύριζαν, σάν ποτάμια, και πάσκιζαν να μέ πνίξουν, άλλ' άμα έρριχνα τά μάτια μου στήν μάνα μου, που τά γεράματά της κι' ή μητρική της λαχάρα για μένα, μουφυσούσαν άγιο σέβας, στήν θυγατέρα μου, που ή άγάπη της κι' ή δροσερή της νεότη φύτευαν στήν ματωμένη μου καρδιά τήν πλείο γλυκύτερη χαρά και τήν πλείο μεγαλύτερη έλπίδα, και στήν άδερφή μου και στόν άντρα της, που ή άγάπη τους κι' ή ειλικρινή τους έγνωια μ' έκαναν να γεμίζω ήπαρηγοριά, σταματούσαν τά δάκρυα μου, και σκορπούσε ο πόνος μου, σάν πως σκορπίζονται τά σύννεφα στόν ουρανόν. Όταν φουσάη δυνατός βορειός. Πάντα τό Τώρα νικάει τό Πριν.

«Σ' αυτό άπάνω κατάφτασαν κι' οι σιμώτεροι γειτόνοι να μέ καλωσορίσουν. Υστερα απ' αυτούς, κι' οι μακρονώτεροι και λίγο - λίγο τό Σπίτι μου δέχτηκε σιούς κόφους του όλο τό χωριό: άντρες γυναίκες και παιδιά, γιατί είναι χρέος άγιο τό να τρέχη κανείς να χαιρετή ξενιτεμένον, και να πανηγυρίξη τόν έρχομόν του.

«Φιλήματα απ' έδω, άγκαλιάσματα απ' εκεί αναγαλλιάσματα από τούτη τήν μεριά, γέλοια από εκείνη σταυρόνονταν κάθε στιγμή σ' εκείνο τό χαρούμενο πανηγύρι, που έγω είμουν αίτία και κέντρο.

«Στήν τιμημένη μας και ποθητή μας Πατρίδα ή Ξενιτιά τά συμπάθει και τά σχωρνάει όλα: Ζήλιες, διαφορές, μαλώματα, δυσάρεσκες κι' έχτρες, τό λυώνει όλα ή Ξενιτιά, σάν πως

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΕΟΥΡΙΟΥ

λυότι η νοτιὰ τὸ χιόνι. Ὁ Ξεπιτεμένος εἶναι ἱερὸς καὶ προσελ-
κεί τὴν σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπη τῶν συγχωριανῶν του κι' ὀ-
λου τοῦ Κόσμου. . . . .

Τὴν στιγμήν ἐκεῖν ἡ τὸ σπιτί μου ὠμοιοῦζε κοιτὶ μελισσιῶν
στὸν καιρὸ τῆς ἀνοιξῆς, ποῦ μαζεύονται στὴν θύρα καὶ παι-
νοβγαίνουν τὰ μελίσσια.

« Τέλος, ἡ μάννα μου ἀνοίξε τὴν νυφικὴ τῆς τὴν κασσέλλα
ποῦ εἶχε μέσα φυλαγμένα ἀπ' ὄλα τὰ πωρικά τοῦ Χωριοῦ μου,
κι' ὄλα τὰ γλυκίσματα, ποῦ κίνοον ἐκεῖ: σῦκα, σταφίδες, μήλα
καρόδια, ρόδια κινδῶνια, μουτολόπητες, σιουμπέκια καὶ συκο-
μαῖδες κι' ἄρχισε νὰ τὰ μοιράζῃ πολλά-πολλά στὰ λειανοταΐδια
ποῦ εἶχαν τρέξει ὄλα, μόλις ἔμαθαν τὸν ἐρχομὸ μου, γνωρίζοντας
εὐθὺς καλοπλη ρόιονται ὁ κόπος τους γι' αὐτὸ. . .

« Ἢ ἀδερφή μου ἄρχισε νὰ πλάθῃ πῆττα, ἡ θυγατέρα μου
κεροῦσε τοὺς μεγάλους ρακί μὲ τὸ μισοκάρικο παγούρι, ὁ
γαμπρός μου κἀθονταν σιμά μου κατ' ἰχαρούμετος, κι' ἐγὼ μο-
λογοῦσα σ' ἐκείνους ποῦ μὲ ρωτοῦσαν, πᾶς πέρασα τὸν καιρὸ
μου στὴν Ξεπιτεὰ, τί εἶδα ἐκεῖ, τί ἤκουσα, τί δουλεῖ ἔκανα, τί
ἔμαθα πῶς πατριώτη εἶδα κι' ἀι τὰ μῶσα, ἀπὸ ποιούς καὶ σὲ ποιούς
ἔφερα γράμματα καὶ χρήματα, πῶς καὶ ποῦ εἶναι ὁ τάδες χωρι-
ανός μας, τί δουλειὰ κάνει ὁ τάδε πλησιοχωρῆτης μας, μ' ἔταν λό-
γο, ἔδινα ταχυκὴν ἀναφορὰ καὶ ταχυκὸν λογοριασμὸ τοῦ τί
εἶχα κάνει, τί εἶχα ἀκούσει, τί εἶχα ἰδεῖ καὶ τί εἶχα μάθει σ' ὄλο τὸ
διάστημα τῶν δεκαπέντε χρόνιων, ποῦ βρισκομουν στὴν Ξεπιτεὰ

« Ἰστια ἀρχίζαν νὰ φεύγουν λίγοι - λίγοι οἱ καλοὶ μου
συγχωριανοὶ κι' ἔμεινα μόνος μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ
μου. Καθῆσαμε ὄλοι σταυροπίδι γύρω στὴν σιὰ, πῶς καὶ γε καρ-
μοκάνι, περιμένοντας νὰ ἐτοιμασῆ τὸ γῶμα, ἐνῶ εἶταν ξα-
πλωμένος μπροσιὰ μας ὁ γάτος, ὁ Δεῖρος, ὁ μόνος ἀναίσθη-
τος καὶ ἕνος σ' ὄλο ἐκεῖνο τὸ πανηγύρι τοῦ σπιτιοῦ, καὶ πίσω
μας κἀθονταν σιὰ πισινὰ του ποδάρι ὁ σκύλος, ὁ Κοράκης, προ-
σέχοντας στὲς κουβέντες μας, σὰν πῶς προσέχομαι, διαν δι-
βάξῃ ὁ παπῆς τὸ Βιγγέλιο, τηρῶντας μας κατὰ γατα, ὅσους δὲν
τοῦ εἶχαν γνωρισμένες τὲς πλάτες, καὶ πλειότερο ἔμεινα, τὸν νοι-
κοῦρη, καὶ τόσο πολὺ προσεῖχε τ' αὐτὶ του καὶ τόσο πολὺ κάρ-
φονε τὸ βλ'μμα του ἀπάνω μου, ποῦ μ' ἔκανε σὲ λίγο ἀκόμα
νὰ πιστέψω διὰ καταλάβαινε τί λέγαμε κι' ὅτι μπορούσε ν' ἀνα-
καίνοι ἡ σὲ κουβέντες μας. μιλῶντας κι' αὐτός, ὅπως ἐμεῖς!

« Ἢ ἔστια, ἡ χαρὰ, τ' ἀναγάλλισμα, οἱ κόποι τοῦ ὁρόμου

ἡ ἀπνία κι' ἡ συγκίνηση εἶχαν ταρκῶσει τόσο πολὺ τὸ πνεῦμα
μου καὶ τὸ κορμί μου, ὥστε καθὼς βρισκομουν ἐκεῖ, γύρισα
τὸ κεφάλι μου στὴν μοσκοβολημένη παρθενικὴ ἀγκαλιὰ τῆς
θυγατέρας μου ἔκλεισα γλυκὰ - γλυκὰ τὰ μάτια μου κι' ἀποκοι-
μήθηκα. . . . . »

Κι' ὅταν ξύπνησα, κι' ἀνοίξα τὰ μάτια μου ὄλα εἶταν φευγά-
τα ἀπὸ προστά μου! Μάννα, θυγατέρα, ἀδερφή, σπῆτι, χωριό,
Πατριὰ. . . Ἔμουν καὶ βρισκομουν, κι' εἶμαι καὶ βρισκομαι
ἀκόμα σιὰ ἔρημα τὰ Ξένα, κι' ὄλα ὅσα εἶδα καὶ σὰς διηγῆθηκα
δὲν εἶταν ἄλλο παρὰ μιὰ γλυκειὰ ὄνειροφαντασιὰ, ἕνα εὐτυχι-
σμένο εἶνορο, ποῦ μοῦ δώρησε ἡ νύχτα τῆς παραμονῆς τῶν
Χριστουγέννων!

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Τῆ ΘΑΨΑΜΕ

Τὴ θάψαμε μιὰ μαγεμένη αὐγή,
Ποῦ ἡ γῆς, ὄλη ὁμορφιές, λαμποκοποῦσε.
Φοροῦσε τὴν πανώρηα τῆς σιολῆ,
Ποῦ λὲς πῶς γιὰ χαρὰ καὶ ξεκινῶσε.
Τὴν θάψαμε δίχως παπᾶ, δίχως κερὶ.
Κανένας νεκροθάφτης στὸ πλευρὸ μας.
Ἀνοίξαμε τὸ λάκκο ἐμεῖς, οἱ δύο μας,
Καὶ δὲν τῆς δώσαμε οὔτε τὸ στεγρὸ φιλλί.

Δουλούδια τὴ θανὴ τῆς δὲ σιολίσανε.
Ἀνθόνερο στὴν ὄψη τῆς δὲ χύθηκε.
Καμπάνα νεκρικὴ δὲν ἀγροικῆθηκε
Καὶ μάτια στοργικὰ δὲν ἔδακρύνανε
Κ' ἡ πεθαμένη ἀγάπη μας κοιμᾶται
Θαμμένη κάπου ἐκεῖ στὸ κοιμητήριον
Τῆς λησμονιάς. Κανείς δὲν τὴν θυμᾶται.
Μονάχα μὲς στῆς νύχτας τὸ μυστήριον

Κάποτε ἀργὰ καὶ ποῦ σά ν' ἀγροικεῖται
Μοιρολόι μακρόσυρτο, θλιμμένο
Δημοσία κεντρικὴν ἀποκαρῖσι, ποῦ ἀργοσειέται,
Μοῦσειον ἀθηναῖον
Ἡ λαχτάρα ἀπὸ σιῆθος πονεμένο;

Εἰρήνη Α. Δεντρινοῦ

ΠΑΡΑΛΗΨΕΙΣ ΜΙΧΑΗΛ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

Στή σπουδή πού τυπώθηκε σ' ὀχτώ μέρες τὸ Φωσκόλιανὸ Λεύκωμα τῆς Ἰονίου Ἀνθολογίας ὀφείλονται πολλές οὐσιώδεις παράληψεις.

Ἐσοὶ αἱ μελανογραφίες στίς σελίδες 55 καὶ 108 πολύτιμες ἀληθινὰ ἀπὸ ἱστορικὴ ἀποψη εἶναι ἀπὸ τὰ στίγματα τοῦ ζωγράφου Ἀνοστοσίου Σάργεντ (1) καὶ παραχωρήθηκαν εὐγενικὰ μαζὶ μετὶς ἄλλες δύο πού δημοσιεύτηκαν σὺδ λεύκωμα καὶ μ' ἄλλες πού θὰ δημοσιευτοῦν ἀπὸ τὴν φιλότεχνη καὶ φιλογράμματη Κα' Ἀμμεῖα Σάργεντ.

Σὶ μελανογραφίες στίς σελίδες 37, 72, 78, 134, 136 εἶναι τοῦ κ. Θ. Κουτσογιαννοπούλου.

Ἡ φωτογραφία στὴ σελίδα 109 εἶναι τῆς τοποθεσίας Δ ἄ φ ν η στὸ κερὶ, φωτογραφία παρμένη ἀπὸ τὸ κ. Σπύρο Ρώμα.

Ἐκτίτες στίς σελίδες 150, 151 εἶναι ὅπως καὶ ἐκείνη τῆς σελίδας 153 ἀπὸ τὴν ἀνέκδοτη συλλογὴ τοῦ καλλιτέχνη καὶ συγγράμματος κ. Σπύρου Βαϊδώρου.

Τὸ ρολόγι τοῦ Φωσκόλου στὴ σελίδα 28 παραχωρήθηκε εὐγενικὰ γιὰ φωτογράφηση ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς ἀδελφοὺς Κομούτσιους π.ὸ τὸ κανέχουν.

Τὰ εὐτόγραφα στίς σελίδες 69, 101 καὶ 102 εἶναι ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τῆς εὐγενικῆς οἰκογένειας τοῦ ἀξέχαστου κόντε Ἀλέξανδρου Ρώμα.

Ἐκτίνα στίς σελίδες 86, 87, 88 καὶ 92 εἶναι ἀπὸ τὴν Ἔθνη κὴν Πινακοθήκην.

Ἐκτίνα στὴ σελίδα 52 ἀπὸ τὸ ἀρχεὶο φυλακεῖο Ζακύνθου. Καὶ τὸ εὐτόγραφο τοῦ Φωσκόλου στὴ σελίδα 64, πού ἀπευθύνεται σὺδ Μιχαὴλ Σικελιάδ, μᾶς σιάρθηκε εὐγενικὰ ἀπὸ τὸν κάτοχο, συγγειῆ του καὶ διαλεχτὸ συνεργάτη μας κ. Ἀγγελὸ Σικελιάδ. μαζὶ μετὶς ἀκόλουθες πολύτιμες πληροφορίες, πού τοῦ ζητήσαμε.

ΣΗΜ. (1)δὲ; ἄρθρο Ζηχ. Πικρνωτοῦ γὰ τὸ Ζωγράφο Σάργεντ (1825 - 1882) στὴν Ἐικονογραφημένη τῆς Ἑλλάδος.

Βιογραφικαὶ σημειώσεις διὰ τὸν Μιχαὴλ Σικελιανὸν
(ὁποσπόματα ἐκ τοῦ ὑπὸ Ἀνδρέου Βλαντῆ ἐπιμαρτίου λόγου ἐκφωνηθέντος τῆ 25ῃ Νομβρίου 1863)

Ὁ Μιχαὴλος Σικελιανὸς ἐγεννήθη ἐντὸς τῆς πρωτεύουσας Θεσπίας τοῦ 18ου αἰῶνος, ἐκ πατρὸς μὲν

Μάρκου Σικελιανοῦ εὐπατρίδου ἐκ Λευκάδος, μητρὸς δὲ Ἑλένης, ἐκ τῆς Ζακυνθίας οἰκογενείας τῶν Σιγούρων, ἐγκατοχυρμένης ἐπὶ τῆ ἐξ αὐτῆς καταγωγῆ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου (1) Ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης.

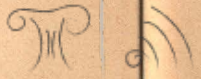
Πανεπιστημιακὴς σπουδὰς πηρολοῦθησέν τῆ Νομικῆ Σχολῆ τῆς Βολωνίας, ὅπου, συνομίκους εἶχε τὸν νομομαθῆ καὶ τραγοφοροεὸν Ἰωάννη Ζαμπέλιου, τὸν Ἐδαστάθου Ἰωάννου Φορέστην, τὸν κλεινὸν Ἀνδρέαν Μιουστοξυδῆν — καὶ ὅπου (2) συνεδέθη μετ' τὸν Φωσκόλον στενωῶς.

Ἐπὶ τὸ Ἰόνιον Σύνταγμα τοῦ 1817 διορισθεὶς ὡς γραμματεὺς τῆς πρώτης Περουσίας, δὲν ἐδέστασε νὰ ἐγκαταλίπει τὸ στάδιον τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ νὰ σταρῆθῃ τῆς εὐνοίας τῆς τότε Ἐκθερονήσεως. ὅπως δυνῆθῃ ἐλευθέρως νὰ συμπράξῃ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἔθνους, ὅπερ εἶχεν ἤδη ὀπλεσθῆ κατὰ τοῦ τυράννου, καθ' ἣν στιγμὴν καὶ ὁ ἀνδρειότερος τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Πέτρος Σικελιανὸς, δραμὼν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς ἀνίσου ἐκείνης πάλης, προσηνέχθη κατὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ Μεσολογγίου, ὀλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ θωμοῦ τῆς Πατρίδος.

Μεταβληθείσης ἐν τῷ μεταξὺ τῆς πολιτικῆς τῆς Προστάτεως δυνάμεως ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ὁ Μιχαὴλ Σικελιανὸς, διορίσθη δεκαστῆς τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων Κεφαλληνίας μετὰ τοῦ Ἰωάννου Ζαμπελίου, ἀλλὰ καὶ τὴν θέσιν ταύτην ἐγκατέλειψε μετ' οὐ πολὺ δραμὼν εἰς τὸ ἤδη ἀναγνωρισθὲν ὑπὸ τῶν Δυνάμεων

ΣΗΜ. (1) Ὡς γνωστὸν καὶ ἐκ τοῦ Συναξαρίου τοῦ Ἁγίου, μικρὸν τεμάχιον τοῦ δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ Ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἁγ. Διονυσίου τηρουμένου ἐν τῷ ὁμωνύμῳ Ναῶ τῆς πόλεως Ζακύνθου, ἀπεσπάσθη ἐξ ὑπερβολικῆς εὐλαδείας ὑπὸ τινος πιστοῦ πρὸς φύλαξιν του, ἀπεδόθη ὁμως ἔπειτα ἐκ τύψεως συνειδήσεως τοῦ Ἱεροσουλῆαντος, εἰς τὰς Ἀρχαί. Δι' ἀπόκτησιν τοῦ τεμαχίου τούτου ἐγένετο μεταξὺ τῶν συγγενῶν τοῦ Ἁγίου τεσσαρακονταετῆς εἰρήνη τῆς ὁποίας τελικὴ ἀπόφασις ἦτο νὰ δοθῇ ταῦτα εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς συζύγου τοῦ Μιχαήλου Σικελιανοῦ, ἧτις καὶ τὸ ἐκληροδότησε εἰς αὐτὴν ἐγκαλεισμένον ἐντὸς θήκης ἀργυρᾶς. Μετὰ θάνατον τοῦ Μιχαήλου Σικελιανοῦ τὸ ἱερὸν ταῦτα κειμήλιον, ἐκληρονομήθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Σικελιανοῦ, ὅστις ἐκ περιτροπῆς τὸ ἐκληροδότησε εἰς τὸν ζῶντα ἤδη Ἀγγελο Σικελιανόν, ἠομῆτις, εἰς ὃ καὶ τὰς χεῖρας εὐρίσκειται.

ΙΑΚΩΒΟΥΛΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΟΥΡΙΟΥ

μικρόν Κράτος τῆς Ἑλλάδος, ὅπως συμπράξῃ μετὰ τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρίου, εἰς τὴν διοργάνωσιν τῆς νέας Πολιτείας. Πόσας καὶ ποίας ὠφελίμους, πατριωτικὰς καὶ εὐκαιρινεῖς ὑπηρεσίας, προσήνεγκεν ὁ Μεγαχῆλος Σικελιανὸς εἰς τὴν Κυβέρνησιν Καποδιστρίου, ἰδιαιτέτως δὲ ὅσον ἀφορᾷ τὸν δικαστικὸν κλάδον διατελέσας ὡς Ἰπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Παιδείας, ταῦτο εἶνε ἔργον τῆς Ἱστορίας, ἣτις ὀφείλει ἀκριβῶς νὰ ἐκθέσῃ καὶ λεπτομερῶς διηγηθεῖ αὐτάς. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀπαισίαν καταστροφῆν ἣτις ἐπικολοῦθησεν τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου καὶ τὸ διαδεχθῆν τὴν πατριεὴν ἐκεῖνου Ἐκκυβέρνησιν σύστημα ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ Πατριῆδα μετὰ πλήρη τὴν συνείδησιν ὅτι ἐξεπλήρωσε κατὰ δύναμιν τὸ πρὸς τὸ "Ἔθνος καθήκον. Εἰσαχθέντος δὲ μετ' οὐ πολὺ ἐκ νέου τοῦ συστήματος τῶν ἐντοπέων δικαστῶν, θεωρεῖσθαι Πρόεδρος τῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ Πατριῆδι Δικαστηρίων, μετὰ ἐπιδοκιμασίας γενικῆς. Ἀκολουθῶν ἐξελέγη βουλευτὴς κατὰ τὸ Ἔθνος Κοινοβουλίου, τὸ ὑπὸ τοῦ Δουγλας διαλυθὲν διὰ τὰ μεταρρυθμιστικὰ σχέδιά του, τὰ ὅποια ἐκθύμως προήσπισε ὁ Μεγαχῆλος Σικελιανός.

Ρ. Γ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του ἠσχολήθη μετὰ τὴν συγγραφὴν Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἐπὶ τῇ βάσει ἀπειρῶν καὶ ἀγνώστων ντοκουμέντων, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ σχετικῆς σημειώσεως τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου εἰς ἓν ἐκ τῶν Ἀσμάτων τοῦ «Θανάση Διάκου», εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Ποιητὴς τονίζει, ὅτι «τὸ ὑπὸ τοῦ Μεγαχῆλου Σικελιανοῦ ἐτοιμαζόμενον ἔργον θὰ χύσῃ ὅλως νέον εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐπαναστάσεως φῶς». Δυστυχῶς πυρκαϊὰ μεταδοθεῖσα εἰς τὴν οἰκίαν του κατέκαυσε αὐτὴν ὡς καὶ πάντα τὰ εὐρισκόμενα ἐν αὐτῇ χειρόγραφα, γεγονὸς τὸ ὁποῖον βαθύτατα ἐπίκρανε τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Μεγαχῆλου Σικελιανοῦ.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ (1)

Ἡ παγωνιά εἶν' ἀφόρητὴ στὸ δάσος χιονίζει καὶ ὁ ἀέρας

(1) Ἡ παράδοση τούτη εἶναι πολὺ πλατειὰ διαδομένη, ὄχι μόνον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα μὰ καὶ ἐπὶ τὴν Εὐρώπη. Μόνον ποῦχει μερικὰς παραλλαγὰς σὲ μερικὰ μέρη. Λένε, ἔξαρτα, πὺς ὁ πυρούλης πήρε τὸ κόκκινον χρομα στὸ στήθος ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, σὰν κάθησε ἐν στιγμῇ πού ἄρχισε τὸ παγκόσμιον σκοτάδι, πάνω στὴν ματωμένη ἀπὸ τὸ ἀκύνθον στεφάνι κεφαλῆ του. Τότες ἡ παράδοση γίνεται πασχαλιάτικη. Ἐμεῖς ἀκολουθήσαμε φυσικὰ τὴν Ζακυθινή.

A. M.

κόφτει, κυριολεκτικὰ, τὰ πρόσωπα. Μεσ' τὴν ἀγριεμάρα τοῦ καιροῦ γυριᾷ στὸ δάσος ἓνα περιπλανημένο πουλάκι, ὁ πυρούλης, ποῦ χάσε τὸ σὺντροφὸ του. Κριώει καὶ πεινᾷ στὸ δάσος, μὰ δὲν ξέρει τί νὰ κάμει.

Ἄχ! ποῦ εἶναι ἡ ζεοιτὴ φωλιτσα του, ποῦ μαζευόταν στὰ κυτρώφια του κοντὰ καὶ γλυκειὰ ζέσια ἀπλώνουνται στὰ φτερά του;

Ἐνα σπιτάκι ἀχερόνιο, σὰν κελύβα, ἀγναί τεύει. Διπλὴ δύναμη τοῦ δίνει καὶ τρέχει γρήγορα πρὸς τὰ κελί. Μιὰ γυναίκα ἀγγελόμορφη κάθεται στὸ χῶμα μ' ἓνα μικρὸ στήν ἀγκαλιά ἢ Παναγία μετὰ τὸ Χριστόν. Ἐκλαιγε τὸ παιδί κι' ἀκατάπανστα ἡ μάνα του ζητοῦσε νὰ τὸ γαληνέψει. Τοῦ πονοῦσε τὸ χέρι του ἀπὸ μιὰ πληγὴ καὶ δὲν τᾶφηνε νὰ ἴσυχάσει.

Ὁ Πυρούλης, χωρὶς νὰ ξέρει ποία ἦταν, λυπήθημε τὸ καὶ μὲν τὸ μικρὸ καὶ πρὸ ὅλη του τὴν κούραση καὶ πείνα, φτεροῦ γισε δίπλα του κι' ἐσπρωξε τὸ στήθάνκιον στὸ χέρι τοῦ μικροῦ. Τὰ τρυφερὰ βελουδένια του φτερά, ἀνακουφίσανε τὸν πόνο του καὶ στὴ Θεία μορφή του ζωγραφίστηκε ἓνα γελάνι χαρᾶς.

Ἀπὸ τότε τὸ στήθος τοῦ πυρούλης, ποῦ βάφτηκε στὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ἀπόχθησε ἓνα ὠραῖο κόκκινον χρομα.

Διονύσιος Μπονῆκος

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΣΤΗΝ ΞΩΠΟΡΤΑ

Μεσάμυχα πὰ περαζμένα καὶ μόλις τώρα ἡ Χρῆτω ξεμπέρδεψε τὴ δουλειῆς τῆς. Ὅτι μπόρσε νὰ βγεῖ λιγάκι στὴν πόρτα καὶ νὰ χάρει τ' ἀγουσιάτικο φεγγάρι ποῦ εἶναι σὰν ἡμέρα. Τὰ μάτια τῆς πρωτόπεσαν στὴ γαληνεμένη θάλασσα που τὴ στολίζει τὸ φεγγάρι δῶ κι' ἐκεῖ μετὰ πλατειῆς ἀσημένιες κορδέλες. Τίποτα! Οὔτε βάρκα οὔτε κανένα φῶς ἀπὸ μακευά. Γύρευε ποῦ εἶχε καταστήσει ὁ ἄντρας τῆς μετὰ τὸ σουπολότισμα. Κόστα — κόστα πᾶς, στὴν ἀκρὴ τοῦ κόσμου. Καθὼ, εἶναι τέτοια μπουνάτσκα, καλὰ ξεμπέρδεμτα. Κι' αὐτὴ δὲν τὴ βαστοῦν τὰ πόδια τῆς. Ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἔδωκε μιὰ στιγμὴ. Τοῦ καλοπάστρεψε τὰ σύνεργα τῆς φαρικῆς πού τᾶκαμε σὰ νὰ μὴ ζιχτηκαν ἀκόμη στὴ θάλασσα. Τὸ μεσημέρι δὲν εἶχε κλείσει μάτι. Ἐφίκασε τὴν ντοκουριτσα γιὰ νὰ γεί τὸ χε μῶνα καλῆ, νόστιμη κωνοφόρα καὶ τρυφερὴ ντοκουριτσα, ὄχι ἀπὸ κείνη τοῦ μαγαζιοῦ βλεπᾷ τὸν ἄντραν νὰ ζιχίζει. Κουράστηκε δὲν εἶχε ὄρεξη οὔτε νὰ φάει. Ἐβίκαρε τὰ κολουθάκια, τὰ σκέπαρε ὅπως ἦταν καὶ τ' ἄφησε στὸ τρα-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΟΝ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

πέσει για το Νιόνιο. Τούγε δώσει φεύγοντας ότι είχε μείνει, από το μεσημέρι, να μπορούσε και να πεινάει στο γυρισμό. Η θάλασσα πάντα κάνει όραση.

Δέ βασιτά πιά τη νύστα. Κουτουλάει δλοένα που πάει να πέσει από την καρέκλα. Τού κάκου! Στάθηκε κακώτχη στο γάμο τη. Αύτη, το κορίτσι του κύρ—Ρόδη του Θόδωρου, ή Χρύσω, τέλειωσε να πάρει φαρά! Αύτη που τα προικιά της μονάχα στοιχίζαν ένα μάρτι, όλα από είκοσιτέσσερα, ή Χρύσω ή μονάκριδη, που ή γριά Άσημνα κι' όλες οι γειτόνισες στο χωριό έλεγαν—αχαράστονε μάτια μου που θα την πάρει σόι, λεπτά, φρονιμάδα και ρούχα, που σ' όλη της τη ζωή δεθάν τα χαλάσει... Οι άλλες κοπέλλες του χωριού τη ζήλευαν κι' αν ήταν από το χέρι τους να μπορούσαν να την πνιξουν. Έτσι σ' αν άκουγαν την Άσημνα να διαλαλεί τα καλά της απαντούσαν πεισρωμένες.

—Έ, τί να κάμουμε κι' εμείς. Έχει ο Θεός... τοι άλλοι κοίτη

—Έχει δε σ'α, λέω· κατά το κρύο μοιράζει και τα ρούχα. Μά εγώ λέω το στρωτό.

Τι τα θές ως τόσο! Μπορούσε να πάρει μια χαρά ένα τεχνίτη ένα παπουτσή, ένα ράφτη, ένα μαγαζιάτορα ή κι' ένα δάσκαλο ακόμη όπως τόσες άλλες. Μερικές μάλιστα παντρεύτηκαν με το πουκάμισο. Όχι αύτη ή καλοαναστημένη να πάρει το Νιόνιο τον φαρά, που κατά πως λέει και ή παραιμία

φαράς και πουολόγος
συφορά στο σπίτι σου

Πότε θα σου φέρει να φ'α; δέ ξέρεις. Άμα κάνει φουρτούνα, και Χριστού νάνκι και Λαμπρή μέρα, την περνά; με ξερόφωμο και να δοξάζεις το Θεό που τόχεις κι' εκείνο.

Την πήρε στο λαϊκό της ή προξεινήτρα ή Φρυξούλα με τα παχειά της λόγια. —Τι έχει να κάνει αν είναι φαράς, που ο ποτέρας του έχει τα χίλια καλά. Σπίτι άνω στη χώρα. Θα τόπερνε μια μέρα αύτός. Τι άλλο ήθελε;

Ευπάσθηκε ο πατέρας της; ο κακόμοιρος και είπε το ναί. Είναι ή τύχη, μά τίτο Θεός, είναι και το μυαλό καμιά φορά. Αύτα τα πράγματα ξεεσάζονται από πριν. Που να ξέρει πως ήταν άκλωμένος ο γέρος σ' έμπορία και θα τόβρισκαν το σπίτι χρωμένο. Να τώρα! Θα περνούν για πάντα ζωή στενή και κακομοιρισμένη. Π' άνάθεμα τους προξενητάδες.

... Πρώτα να σφάζω το γαμπρό, ύστερα το κουμπάρο, στερνά και τον προξενητή που σούκανε το γάμο

Αύτοι, βλέπεις, έχουν το κρέμα στην ψυχή τους. Μπορεί ο άλλος να ξέρει όλο τον κόσμο;

Κακός δέν ήτανε - ή άλθβεια. Δέν της βαρυσόληθε ποτέ. Μά ήταν ρέμπελος κι' άμα τα φάρμακα τούδινε κανένα λεπτό στην ταβέρνα

τότρωγε. Κ' ή καυμένη ή Χρύσω να ξενοδουλεύει, να τσακίζεται, να να στολίζει μια στάλα το σπίτι της γιατί -ήν Κυριακή πήγαιναν οι χωριανές της. Είχε φιλενάδες μακρότιρες καλοσεβγάμενες που όλος ο κόσμος τις σεβότανε· έπρεπε λοιπόν να τις περιποιείται, να τους έχει κανένα λουκούμι ή μπισκότο και μια στάλα καφέ σκέττο. Σαν πέρμενε τον άντρα της, με το λύγνο ξενόπλεκε κάλτσες, που πωλούσε κρυφά όπως το φρέσκο αυγό της κοτούλας της, πουπερνούσαν μήνες δίχως νατό δοκιμάσει. Κι' έτσι αγόραζε που και που κανένα καθρέφτη ή τραπεζάκι ή τίποτ' άλλο του νοικοκυριού, σαν τόβρισκε μισοτιμής από τις γειτόνισες. "Οτι έδλεπε καιεις εκεί μέσα, από τα χερσικά της όλα ήταν. Και να βρίσκει κι' ώρα να κεντάει εκείνα τα ώραφα πετσετάκια και τα τραπεζομάντηλα! Χρυσοχεροτά σωστή. Τιμάει το χωριό. Από τα φαντά της πήρε όλοση; τ' άσπμι; ή από τα λεπτά που της έδινεν ο Νιόνιος για καμιά κάλτσα; Άλλη τύχη της άξιζε της καυμένης!

Τα συλλογιέται δλοένα και ξαγρυπνάει. Η γαλήνη της ψυχής της φεύγει και νοιώθει μιάν άνησυχία που τρέμει το στήθος της, λές και σφιγγονται τα σπλάχνα της. Οι ονείψεις ερχονται άπανουτού στο κεφάλι της. Της φέρνουν έτσι την άπόφαση, κάποια άπόφαση που θετικά δέν θα την έπερνε άλλη στιγμή. Γίνεται λές το μυαλό της χρυστάλλο που δείχνει καθαρά τα πεσομένα.

Νά! Συλλογιέται ώρα το Δήμο! Τι άναπάντεχο ήταν αύτό! Ήταν βράδυ σάν άπέφε ή στερνή του Ιουλίου. Σημαίναν οι καμπάνες μ' έρμη για να πανηγυρίσουν τον έρχομό της σαρακοστής. Φωνές, τραγούδια άντηγούσε θάλασσα και στεριά. — Καθόταν, σάν κι' άπόφε στην ξώπορτα προσμένοντας αιώνια το Νιόνιο πουλειπε στέ φάσεμμα. Ήταν λυπημένη γιατί θυμόταν τα καλά της νιάτα που τα περνοίσε με τους δικούς της, τις συνουλικές της κι' άκουγε σ' αιώνια το χτύπο τον πένθιμο της καμπάνας της Παναγίας που σήμαινε τον έσχομό του Δεκαπεντάγουστου. Λέγανε με τις φίλες της απε βραδύς τα φαγιά που θαμαγειρεύαν στους έργάτες του τρύγου—σουπομανέστρα, πατάτες με ντομάτες, σοφραδούρα. Η μια σταύρωνε την άλλη πως θε είχε πióτερη φασαρία. Μά τί να κάμει άφου τ' άποφάσιζαν οι μεγαλύτεροι;

Τώρα καταμόναχη, χωρίς δικούς, χωρίς κανένα.

—Χρύσω... Χρόνια πολλά, καλησπέρα - της είχε πει. Είδε κι' έπαθε να καταλάβει. Ήταν ο Δήμος που δέν άπόλειπε φορά από θηκεντόκη ή ή, το σήμα τελείωσε—Τα χρόνια περνάνε. Της θυμήσε ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΜΙΚΡΟΑΤΙΚΟΝ τους, τη χρυσή εποχή της, που όλο κεντούσε κι' έραφτε τα προικιά της, και τη γιορτή, την Κυριακή, λούσο που πάει άντάρα.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΒΕΛΕΒΕΤΟΣ
ΔΗΜΟΣΕΙΟΝ ΜΙΚΡΟΑΤΙΚΟΝ

Γύρισε από το στρατιωτικό του κ' ή πρώτη λέξη ήταν να ρωτήσει τη μάνα του γι' αυτή. Έγραψε την κακιοτυχιά της. Δεν κρατήθηκε κ' ήρθε να της το πει. Μά γιατί δεν τον περίμενε αυτόν που είχε τον τρόπο; Το λάδι και το κρασί της χρονιάς στην αποθήκη. Τα ρόδια, τα σταφύλια, τα μπικίρια σαπαίνονταν κρεμασμένα στο πάτερο γιατί δεν προστάναν να τὰ φάνε όλα. Στο σπίτι του μόο ένα κρέας ή ένα ψάρι αγοράζε από μαγαζί. Κι' αυτός είχε την τέχνη του χτιστής. Ξεσκόλιζε στη χώρα. Αφ' ότου βγήκε φτός, όλοι οι παλιοί στο χωριό καθόντανε. Μά είχε λοιπόν βέλο στα μάτια της να μη νοιώσει το φλογερό του αίστημα; Γιατί πήγαινε και δούλευε μεροδοιλι στόχτημα της; Ανάγκη δεν είχε. Ούτε στο δικό του δέ δούλευε. Κανενός δέ του πέρατε υποψία στο κεφάλι. Θα τὸ μάθαινε τότες. Όλο θα ήρχονταν στ' αὐτιά της. "Έφαγε τὰ νιάτα του στη σκέψη της, κι' όλο δήλειαζε να της το πει. "Ηθελε νάναι πρώτα ἐν τάξει, γιατί ή αν μυαλωμένος δεν έκανε τοῦ αέρος. Περίμενε να τελειώσει το στρατιωτικό του. Μά αὐτή βιάστηκε. Σάμπως τὴν πήσαν τὰ χρόνια! Μόνη της έβαλε τὴν πέτρα στο λαιμό και φουρκίστηκε. Δεν της τώπε, μά έπρεπε να τὸ καταλάβει. Ήταν τὸνειρό του. Ξυπνοῦτε, κοιμόταν—αὐτὴν έδλεπε μπροστά του. . . .

Η Χρῦσω νομίζει πως ακούει παραμῦθι. Παφλάζει στα πόδια της ή θάλασσα και τὸ ψεγγάρι ἀνημώνει τὸ πρόσωπό της. . . .

Τῆ. Ο μίζει που πήγαινε στην ἐκκλησιά, κι' αὐτὸς καθόνταν πάντα ὀγκάνια της γιὰ να τὴ χορταίνει. Θυμάται και τὴν ἡμέρα που πρωτορῦσε μι κρύφου στανί. Ήταν ρόζ, ήχε σηώσει και τις πλεξούδες της. Ανήμερα Λαμπρῆ.

Πόσο ὀμορφη τοῦ φάνησε και πόσο εὐτυχημένος γύρισε στο σπίτι του. . . .

Η Χρῦσω κλαίει. . . . Αλήθεια τότες δεν κοιτάζε κανένα.

Έίχε τὸ νοῦ της στα λουζα. "Ηθελε να γίνει κυρία να μπει στη χώρα. . . .

Ο Δῆμος της θυμάει ἀκόμα ἕνα σεληνόλουτο βράδι τοῦ ταιγνητή που ρεῦγοντα; γιὰ τὸ στρατιωτικό. ἔλαμε σερενάδα με τὴν κιθάρα και πέρατε ἀπὸ τὸ σπίτι της.

Φερίω και φερίγει ή ὕε'α μου γάντζι ή δύναμή μου κι' ἀπ' τὴν καρδιά μου ἀγοικῶ πῶς λίγη εἶναι ή ζωή μου.

Αλήθεια τὸ θυμόταν καλά. Ήταν ἀργά. Ανακάθισε στο κρεβάτι της γιὰ να τ' ακούσει καλύτερα. Ήταν πωμένο με πόνο που χωρίς να θέλει δούλευε. Τὸ ψεγγάρι έμπνε ἀπὸ τις ἀνοιχτες γρίλλες, ἴσα στο κρεβάτι της. Μά δεν πήσε χαμπάει πως ήταν γι' αὐτὴνε. . . .

Τῆς ρέρονει τὰ παλιά τη ἕνα ἕνα στο νοῦ. Τῆς τὰ θυμάει όλα. Κ' ή Χρῦσω, ή περήρανη γέρνει τῶρα τὸ κεφάλι, ἀνοίγει ἐλεύθερο ὀ-

λο της τὸν πόνο. Και εἶναι εὐστηχισμένοι.
 Ο Δῆμος σκέφτεται. Μεγάλο λόγος, μά πρέπει να τῆς το πει.
 Ἐπιτέλου: γι' αὐτὸ τὸλμησε και ήρθε ὡς ἐκεῖ ἀπὸ τὸ χωριό
 Και τὴν καλεῖ να γυρίσει ἔξω. Να ταιριάσουνε να κἀμουνε σπίτι.
 Θῶχει όλα τὰ καλά, χωρίς να δέσνεται σὸν τῶρα ὡς τὸ χάρμα.
 Μά τότες ήταν τόσο ἀπότομο και τὸ ἔδιωξε μ' ἕνα μεγάλο ἀδῶ-
 νατο. Ήταν δειλός, ὁ Δῆμος κι' ἔφυγε μαζωμένος.

Τὸ θυμάται σὸν τέτοια ὥρα ήταν τὸ ἀναπάντεχο αὐτὸ με τὸ Δῆμο. Να τὸ μετάνιωνε να ξαναγύριζε! Τῆς ἐρχότανε πάντα στο νοῦ στη μοναξιά της.

Μά τι θάλεγε ὁ κόσμος ἀν τὸκανε; Θα βούιζε τὸ χωριό. Θα τρέπιαζε ὄλο της τὸ σῖι. Βγάζει τὸ κεφάλι ἀπ' ἔξω. Τίποτα βάρνα. . . . Οὔτε στο δρόμο τίποτα. . . . Όλο νομίζει πως θ' ακούσει τ' ἀργὸ ἔθμα τοῦ Δῆμου που ξαναγυρίζει να τῆς πει τὰ ἴδια.

Μένο τὸ πάφλασμα της θάλασσας και τὸ ψεγγάρι που τὴν κίτταει περιεργα και συμπνετικῶ.

Μόνη, ὀλομόναχη. Και θῶναι πάντα μόνη.

Σὰ θα γυρίσει ὁ ἀντρας της οὔτε θα τὴν καλησπερήσει καλά - καλά. . . . Θα φάει χωρίς να τῆς μιλήσει. . . . Εἶναι σαραντάρης πιά. "Η φτώχεια και τὸ κρασί τὸν ἔκαναν ψυχρό. . . . Κι' αὔριο θα κλειπει στη ταβέρνα. . . .

Κι' ἄξαφνα συλλογιέται αὔριο τὸ πρωτὸ που θαρβει ή κυρά - Νε-
 κολοῦ με τις κολοκυθοκορφάδες; ἀπὸτὸ χωριό να μνηῦσει τοῦ Δῆμου. . .

Ζάννθος 4 - 1 - 28

Μαριέττα Μενώτου

Γύρω στο Βραβεῖο Νόμπελ

(τοῦ Ἰωσήφ Fanculli.)

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΓΚΡΑΤΣΙΑ ΝΤΕΛΕΝΤΑ

Πήγα δῶ και λίγα χρόνια στο Νουόρο, στο πατρικό σπίτι της Γκρατία Ντελέντα. Δίγες μέρες πριν εἶχα δεῖ τὸ ἀτελιέ τοῦ Φραγκίσκου Τσιούζα κοντὰ στο Κάλιαρι, ὅπου τὰ μεγάλα τραγικὰ ἀγάλματα δείχνουν τὴ βουβὴ ζωὴ τους ἀνάμεσα σὲ φῶτα και σκιές. Ἐπὶ μου φάνηκε τότες πῶς σὶα δωμάτια ἐκεῖνα ἐμψυχώνονταν ἀλλὰ ἀγάλματα. Τὰ γνώριζα: ὁ Ἑλλας Πόρτουλου, ὁ Ἀνανίας, ὁ Μαριέλιγος, ή Μαριάννα Σίρκα. . . .

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Αν τὸ να φαντάζεται κανείς εἶναι σὸν να τὸ βλέπει κιάλα, σὶ

μορφές εκείνες ήταν στο παλιό σπίτι, σαν της Γκράτσια, κοριτσάκι ακόμα, της είχε φανεί πώς τις έβλεπε ανάμεσα στους τοίχους. Μονάχα, ίσως, αυτή γά τις έβλεπε τότες. Μόνον απ' αυτή περιμένα τον μαγικό λόγο που θα τους έλυνε τη σιωπή και θα τις έφερνε στον κόσμο.

Αλλά το κοριτσάκι δεν είχε συναίσθηση του έαυτού της και της τύχης της.

— Έδώ ή Γκράτσια μελετούσε - μου είπεν ή νέα σπιτογικονομά. - Στο τραπεζάκι εκείνο, στη γωνία, κάτου από το παράθυρο, καθόταν ή μικρή άνοιγοντας τα μάτια της όλάνοιχτα στα σχολικά βιβλία. - Ήσαν στην 5η τάξη, στο τελευταίο χρόνο του σχολείου. Δαχάνιαζε ακόμα από το τρέξιμο σε άνθισμένα λειβάδια με τη συντροφιά των μικρών φιλενάδων. Προσωπία που άνασκελα κοιτάζαν τον ουρανό τραγούδια ελεύθερα και ζωηρά. Από το παλιό δωμάτιο έφταναν φωνές αδιάκοπες. Ο πατέρας της Γκράτσια τους συμβίβαζε κάνοντας το δικαστή. Τους άνακρινε κι' έβγαζε την άπόφαση. Γύρω στις μικρές ανιθέσεις τους, άπλώνουνταν πλατεία ψυχολογία. Η μικρούλα σήκωνε το κεφάλι από το βιβλίο κι' άκουγε.

Μου άνοιξαν μια πόρτα και μπήκε άφθονο το φώς.

— Να το περιβόλι της! . . .

Ένας πλατύς χώρος γεμάτος δέντρα. Ένα τέτοιο αιώνοβιο, από την μια μεριά, με μαύρο θόλο ή άπότομη πλαγιά του βουνού. Ορθομπένε - άπέναντι - ξανθή και άγρια, στεφανωμένη με σταχτιά φύλλα που τα κουνεί ο άνεμος.

Έδώ λοιπόν, στην επιβλητική αυτή γαλήνη, καθόταν ή Γκράτσια σκεπτική. Μα είχε πιά το μουσικό της ένα γλυκύτατο θησαυρό, πιά πολύτιμο από κείνους που χει κάποτε ή Νεράιδα στο σπίτι της, - μερικά χειρόγραφα κρυμμένα. Όχι εκθέσεις του σχολείου μά φαντασίες δικές της, που της ενέπνευε επιταχτικά μια φωνή. Κι' είναι τόσες οι φωνές που μιλούν στη χυστή εκείνη σιωπή! Τις άκούει με θρησκευτική πίστη. Καί ίσως σε μια μόνη δέ θα πιστεβε' σ' εκείνη που θα της έλεγε με το βραδυνό άεράκι:

«Θ' άφήσεις το σπίτι σου. Θα πάς στη Ρώμη όπου ζοδνε ο Πάπας κι' ο βασιλιάς. Θα πάρεις μαζί το θησαυρό σου, τις σελίδες σου τόσες δσες, τα μπουμπούκια των ρόδων και του ασφύδελου του Μάη. Θα τις πάρει ένας άνεμος δυνατώτερος από μένα και θα πάνε μαζί με τ' όνομά σου σ' όλες τις χώρες του κόσμου. Γιατί δεν είναι άσήμαντες. Είναι ένας όλόκληρος λαός που φανερώνεται, μια παλιά ψυχή που τραγουδά, αυτός ο ήλιος κι' ο ουρανός, ένας όλόκληρος πόνος μαζεμένος απ' τα βουνά μας και τη θάλασσά μας. Θα περάσουν χρόνια. Μια μέρα θα ζήγησας την

παλιά ψυχή σ' ένα μακρινό μέρος του Βορρά, όπου οι άνθρωποι είναι ψηλοί και ξανθοί κι' ή θάλασσα σιωπηλή ανάμεσα σε ψηλότατους βράχους, όπου ο ήλιος μένει σ' ένα άχρονό ουρανό για να φωτίζει, και για ένα μέρος της νύχτας, μιάν ήρεμη ζωή.

Εκεί κάτω, μικρούλα μου, θα σε κρινουν άνθρωποι μεγάλοι και σοφοί, όχι όπως έλυνε τις διαφορές σας ο πατέρας σου. Θάνας ένας μεγάλος διαγωγμός και θα βγή ή άπόφαση σαν μιας ευγενικιάς κούρσας. Οι κριτές σου θα κοιτάζουν και σενα και την ψυχή σου, και θα σου πουν, μικρούλα, πώς στέκει; πιά ψηλά από κάθε άλλονε γιατί έφτασες στην κορυφή της ποίησης.

Η Γκράτσια - κριτίσι μικρό τότες - μ' ένα κίνημα θάδιωχνε από το πρόσωπό της την πνοή του παιχιδιάρικου άγέρα και θα χαμογελούσε, στα λόγια αυτά που σήμερα γίνηκαν πραγματικότητα. . . (Το τέλος εις το προσεχές) (Μετάρρηση) Σ. Μινώτου

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ

Με την έκδοσή της ή 'Ιόνιος Ανθολογία επέδωκε δύο πράγματα: να δημιουργήσει ενδιαφέρο γύρω στην επικελμενη Έκατονταετηρίδα του μεγάλου μας συντοπίτη Φωσκόλου, και ν' άνοίξει νέο δρόμο στην πνευματική κίνηση της Ζάκνθος και της Έπτανήσου γενικά. Το πρώτο το πέτυχε με τις μεγαλόπρεπες γιορτές της έκατονταετηρίδας, όπου πρωτοσιτίησε, άφου πολέμησε χίλιες δυό δυσκολίες κι' αντίδρασες που συνάντησε. Ενίκησε γιατί είχε σταθερή θέληση και πίστη στα ιδανικά της. Για να δώσει πιότερη λαμπρότη στις γιορτές, σε τρεις μόνο μήνες μάζεψε ειδική συνεργασία από κορυφαίους Έλληνες και ξένους κι' εξέδωσε, με χίλιες δυοσίες, το Φωσκολιανό Λεύκωμα.

Η 'Ιόνιος Ανθολογία επιβλήθηκε και κρατήθηκε σ' επίπεδο ψηλό. Χρωστά όμως να εκφράσει την ευγνωμοσύνη της στους διαλεχτούς συνεργάτες της, σ' όσους τη βοήθησαν στο έργο της, στον Έλληνικό και ξένο Τύπο και στους διανοουμένους που γραφωσαν επαινετικά γι' αυτήν και για τη δράση της διεθνούς της, στους εκλεχτούς φίλους της που τη συγχαρηκαν με άπειρα γράμματα και τους συνδρομητές της που

ΙΑΚΩΒΑΤΙΟ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΠΕΛΛΗΣ

τόσο πρόθυμα τὴν ἐνίσχυσαν.

Καὶ τώρα μὲ τὸ κῦρος πὺν ἀπόχτησε θ' ἀφοσιωθεῖ δλό-
τελα στὸ δεύτερο μέρος τοῦ προγράμματός της, ἐκεῖνο πού,
μὲ τὸ πολὺτιμο ἄρθρο του ὑποδεικνύει ἕνας φανατικός Ἑπι-
τήσιος πὺν τ' ὄνομά του ἀκούεται μὲ θανατασμὸ καὶ σεβασμὸ
σ' ὄλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρώπη ἔ κ. Α. Ἀνδρεάδης.

Παράπλευρα ὁμως θ' ἀγωνιστεῖ γιὰ τὴν τελειωτικὴν ἐ-
πικράτηση τῆς δημοτικῆς μας—τὴ γλῶσσα πὺν δημιουργήσανε
καὶ τιμήσανε οἱ μεγάλοι μας Ἑπτανήσιοι.

Ἀπὸ τὸν ἐρχόμενο Ἀπρίλη, πὺν μπαίνει στὴ β' χρονιά
της, θ' αὐξήσει τίς σελίδες της, θὰ τυπώνεται καλλιτεχνικά,
καὶ θὰ κυκλοφορεῖ παντοῦ. Θ' ἀφιερῶσει δυὸ—τρεῖς σελίδες
γιὰ τὴν πνευματικὴ καὶ κάθε ἄλλη σοβαρὴ κίνηση τῆς Ἑπι-
νήσου. Θὰ προκηρύξει διαγωνισμοὺς μὲ πλοῦσια βραβεῖα, σὲ
διηγήματα, ποιήματα, λαογραφικὰ καὶ πρὸ παντὸς μελέτες Ἑ-
πτανησιακῆς, πὺν δᾶχωνν προτίμηση ἀπὸ κάθε ἄλλη σνιερ-
γασία, ὅσο καλὴ κι' ἂν εἶναι.

Στὸ ἔργο της αὐτὸ προσκαλεῖ τοὺς Ἑπτανήσιους νὰ τὴ
βοηθήσουν. Τοὺς παρακαλεῖ νὰ τὴν πληροφοροῦν μὲ σύντομα
ἄρθρα γιὰ κάθε ἀξιόλογο κίνηση ἢ γεγονότα τῆς Ἑπτανήσου.
Περιμένει ἀπ' ὅλους τὴν ὑποστήριξή τους τὴν ἠθικὴ καὶ ὄ-
λική. Καὶ τοὺς δίνει τὴν ὑπόσχεση πὺς ἢ ἐξέλειξὴ της θὰ εἶ-
ναι γοργή, καὶ πὺς ἢ Ἑπτανήσιος θ' ἀποχτήσῃ ἕνα ἀπὸ τὰ
πρῶτα περιοδικὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τ' ἄλλο φύλλο θ' ἀρχίσουμε τίς Ἑπτανησιακῆς με-
λέτες: Διον. Στεφάνου, τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Α. Ἀνδρεάδης.
Τὸ Ἴόνιον θέατρον, τοῦ Βάλσα, Ἀνδρέας Λασκαράτος,
τοῦ Δ. Ζακυνθνοῦ, Ἀνδρέας Κάλβος, τοῦ κ. Βουτυροῖδη, κλπ.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Ἡ Ζάκυνθος, ἢ Ἀκαδημία, τὸ Πανεπιστήμιο, ὁ Λιθρασ-
σός, τὸ Λύκειο τῶν Ἑλληνίδων, ἢ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση, ὁ
Ἑλληνικὸς Ἴτύπος μὲ τοὺς καλύτερους συνεργάτες του, ἢ Ἰτα-
λία μὲ τὴ λαμπρὴ συμμετοχὴ της καὶ τοὺς εὐγενέστατους κ'
ἐξοχώτατους ἀπεσταλμένους της, ἢ πνευματικὴ Ἑλλάδα ὁλόκλη-
ρη, τίμησαν μὲ μεγαλοπρέπεια τὴ μνήμη τοῦ ἀθάνατου Ζακν-
θνοῦ Οὐγου Φωσκόλου αὐτὴν ἐπέτειο τῆς ἑκατονταετηρίδας του

στὴ Ζάκυνθο. Τὸ βαπόρι Ἴέραξ πὺν ἔφερε τοὺς ἐπίσημους, Ἰ-
πουργὸ τῆς Παιδείας κ. Νικολοῦδη, Κὸ Μιχαλακόπουλο πρόε-
δρο τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ μέλη της κ. κ. Ἀνδρεάδης, Ζέγγελη,
Μάτεσι, Παπαδάκη, Σπῦρο καὶ Μαριέττα Μινώτου, τοὺς προ-
σκεκλημένους Κα Δεντρινοῦ, Καραβία, Σωτηρίου, Ἀθανα-
σιάδη Νόβα, Φιλαδελφέα, Μπαμπάκο, Δημ. Φραγκόπουλο,
Ἄλκη Θρούλο, Δαμβέργη, Πέτρο Χάση, Ἄννινο Σημηριώτη,
Κόκκινο, Οὐράνη, Δάσκαρη, Δημ. Καλογερόπουλο, Ν. Ἀλε-
βιζάτο, Μαυροκορδάτο, Μποναῖο, Ρουλάν, Βεργκάνι, Μασ-
σόνι, Μπατίτι, Κα Ἀπαθάργελο, τὸν πρόεδρο τοῦ συλλόγου
Ζακυνθίων κ. Μάνδηλα καὶ ἄλλους διαλεχτοὺς ἀνθρώπους τῶν
γραμμάτων κ' ἀνταποκριτέ:, ἔκαμε τὴ Ζάκυνθο ἕνα ἀληθινὸ
πνευματικὸ μπουιέτο.

Θεομά συγχαρητήρια χρωστοῦνται στὴν Κυβέρνηση γιὰ τὸ
ἐνδιαφέρον καὶ τὴν πρωτοβουλία της, καθὼς καὶ σ' ὅσους ἐργά-
στηκαν ἐξαιρετικὰ, στὸ Δήμαρχο Δ. Ἰθακήσιο, Παπαντωνίου,
Ἀνδρεάδης, Παπαδάκη, πὺν ἀληθινὰ μόχθησε, καὶ φυσικὰ στὸ
γλόπιτη Δημητριάδη πὺν στόλισε τὴ Ζάκυνθο μ' ἕνα ἀπὸ τὰ κα-
λύτερα ἔργα του. Οἱ λόγοι, ἰδίως τῶν κ. Bodrero καὶ Τσίππι-
κο, οἱ τρεῖς προπόσεις τῶν κ. κ. Μιχαλακοπούλου, Arlotta καὶ
Μάτεσι, ἢ ἀπαγγελία ἀπὸ τὴν Κα Δεντρινοῦ πὺν προσκλήθη-
κε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ ἐπίτηδες - τοῦ ὠραιότατου ποιήματος τοῦ
κ. Μαλακάση πὺν ἰόγραψε γιὰ τὸ Φωσκολιανὸ Λευκῶμα καὶ
τῶν σονέτιων τοῦ Φωσκόλου, ὅλα ἔξοχα. Λεπτομέρειες ἐκτενεῖς,
τοὺς λόγους πὺν ἐκφωνήθηκαν, τίς καλύτερες περιγραφῆς
(Ἐλευθέρου Λόγου, Ἑλληνικῆς, Πρωῖας, Ἐμπρός, Πολιτείας,
Βραδυνῆς), τὰ καλύτερα Φωσκολιανὰ ἄρθρα σάν τοῦ καθηγη-
τοῦ Ὀττολίνι μὲ 58 γινῶμες διάσημων Φωσκολιανῶν τοῦ κ.
Ρουσσέλ, τοῦ Meillet, Φουζέο, Μπορντώ, Plessis κ. τ. λ. πὺν
λάβουμε ἀργὰ καὶ δὲν προλάβουμε νὰ συμπεριλάβουμε στὸ Λευ-
κῶμα πὺν τυπώθηκε βιαστικὰ καὶ μοιράστηκε ἀπὸ τὴν Κυ-
βέρνηση στοὺς προσκεκλημένους στὸ ἐπίσημο γεῦμα στὴ Λέσχη
« Δομβάρδος » καὶ πὺν κίνησε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὸ θανατασμὸ ὄλων,
θὰ τὰ δηλαστοῦμε ἀργότερα σὲ συμπληρωματικὸ τεῦχος.

ΔΗΜΟΣΙΑ ἄπὸ τὰ ἄρθρα τοῦ Λευκῶματος, ἀφοῦ ζήτησε τὴν ἄ-
μοδιαν τῶν συνεργάτων, παρεχώρησε ἢ Ἴόνιος Ἀνθολογία τὴ
μεταφρασμένα σὲς ἐφημερίδες « Ἐλεύθερο Βῆμα καὶ Πρωῖα. »
Ἡ κ. Μαριέττα Μινώτου, πὺν τῆς εἶχε ἀναθέσει ἢ Ἐπιτρο-

πή να μιλήσει Ιταλικά για τη μάνα του Φωσκόλου, παραιτήθηκε από το λόγο της για να διευκολύνει την όμαλή εξέταση του προγράμματος, που με τους λόγους που προστέθηκαν είχε παραφροναθεί. Μίλησε όμως αργότερα στην Αθήνα στη σάλα του Λυκείου των Ελληνίδων, που είχε διοργανώσει φιλολογική γιορτή για την Έκατονταετηρίδα, σύμφωνα με το πρόγραμμα :

- 1) Κα Μαριέττα Μινώτου : 'Η Επίδρασις τῶν γυναικῶν σιὸ Φῶσκολο. Πρόβλ. περιὸδ « Ἑλληνίς » τεύχος Νοεμβρίου).
- 2) Κα Ι. Τερέντζιο : 'Απαγγελία ποιημάτων Φωσκόλου.
- 3) Ἄντωνίου Μάτεσι : « Ἀνάλυσις τῶν Τάφων » κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἰδίου.

Στὸν Γιαγρασσὸ ἐπίσης γίνηκε σις 29 τοῦ Νοέμβρη ἐπίσημη φιλολογικὴ γιορτὴ πὸ μίλησαν ἔξοχα οἱ κ. κ. Οὔρετι καὶ Μάτεσις καὶ ἐπροβλήθηκε ἡ κινηματογ. ταινία τῶν ἑορτῶν.

Μὲ τίς γιορτὲς γίνηκαν καὶ τ' ἀποκαλυπτήρια ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία πλάκας ἀναμνηστικῆς σιὸ σπιτι πὸν ἔμενε κ' ἀρρώστη σε ὁ Δε - Βιδίης. Ἐπικροτοῦμε, ὅπως κ' ὄλη ἡ κοινωμία μας, τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἀθηνῶν, μόνο πὸν συμφωνοῦμε πὸς ἡἐπιγραφή δὲν εἶναι ἱστορικῶς ὀρθή.

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ

- Λάβριμ** καὶ συσταίνουμε θεορμὰ τ' ἀνὸλουθὰ διδλία :
- Σαντιρόζας** 'Η ἑκατονταετηρίς τῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου - Φαβιέρου : λόγοι τοῦ καθ. τοῦ Πανεπιστημίου κ. Σ. Κουγέα πὸν τυπώθησαν σὲ κομψὰ τεύχη.
- Le theatre grec contemporain** : Ἐπισκόπηση τῶν Ἑλλήνων θεατρικῶν συγγραφέων τοῦ κ. Ἄνδρ. Ἀνδρεάδη, ἀκαδημαϊκοῦ.
- 'Ελληνικὴ Λαϊκὴ Τέχνη Σκύρου** : τῆς μοναδικῆς κ. Ἄγγ. Χατζημιχάλη.
- Φωνιὲς χωρὶς ἤχο** : ποιητικὴ συλλογὴ Γεηγόρη Θεοχάτη.
- Τὸ μυρολόϊ τῆς ὁμορφης** : Ἐκδοσις σπάνι κ' ἐκλεχτή, Γεωργ. Δροσίνη, πὸν ἀκούσται δουλεύει γιὰ τὴ λογογραφία μας.
- 'Η δεκάτη τρίτη ὥρα** : τραγούδια, διηγήματα τοῦ Ἄλκη Θεόλου.
- 'Εκπαιδευσις καὶ ἀνθρωπισμὸς**. Νέα ζωὴ ἀνθίξει ἀπὸ τὰ ἐρεϊπια : Ν. Ι. Λούδαρι (ἔλδοτη Ἐρευνας Ἀλεξανδρείας).
- 'Η ἐπιτυχία εἰς τὴν ζωὴν** : Κοινωνιολογικὴ μελέτη τοῦ κ. Α. Κασσιγόνη. Βιβλίον πολυτιμὸν εἰ, ἔλοος. Ἐκδοτῆς Ἐρευνας Ἀλεξανδρείας.
- Πουλιέται δὲ. 7 σ' ἔλα τὰ διδλιοπωλεία.
- 'Ιεροσύνη** : σκηνακὴ κορυφαία μονόπρακτῆ Μ. Βάλσα (Παρίσι)

Στέφανος : Ἐκλογαὶ ἀρχαίων ποιημάτων, μετάφραση τοῦ ἀκαδ. Σ. Μενάρδου. Ἀπὸ τὰ διαλεγτότερα Ἑλληνικὰ διδλία.

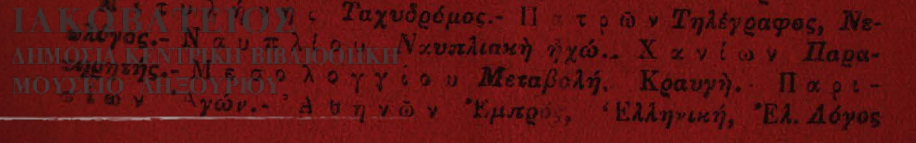
Ἀὐτοβιογραφία Ἄνδρ. Λασκαράτου : μετάφρ. Χαρίλ. Ἄντωνάτου. **Le torture della sfinge** : Σ. λογιὴ ἀπὸ ποιήματα καὶ μεταφράσεις σιὴν Ἰταλικὴ ἀπὸ τοῦ καλῶτερου Ἑλλήνου ποιητῆ, τοῦ κ. Θεόδωρου Μπρίκου. Παινέθηκε πολὺ ἀπὸ τὸν Ἰταλικὸ τύπο. Τὸ συσταίνουμε **Φοιτητικὸν Ἡμερολόγιον** : Κοντογιάννη καὶ Κολωνέλου. Συνεργασία τῶν κορυφαίων λογογράφων καὶ ἐπιστημόνων. (Σελ. 117, ἱστορικὴ μελέτη Μαρτέττα Μινώτου « Ἐνας ἀγνωστος Ἑλληνιστῆς »). **'Ημερολόγιον Θεσσαλονίκης** : Καρ. Μερσώπης Τσιώμου. Χρυσόδετο καλοτυπωμένο, ἀφῆνο σὲ ὄλη καὶ εἰκόνας. (Σελ. 133 λογογραφικὸ διήγημα κ. Μαρτέττα Μινώτου « Σιὰ φιερά τοῦ Ἰππου »).

Περιοδικά :

- Νέα Ἑστία** : δεκαπενθήμερο φιλολογικὸ. Διευθ. Γρηγ. Ἐσνόπουλος.
- 'Ελληνικὰ Γράμματα** : δεκαπενθήμερο φιλολογικὸ. Διευθ. Κωστής Μπασιάς καὶ Βασίλ. Μαλατάνης.
- 'Ελληνικὴ Ἐπιθεώρησης** : Μηνιαῖον. Διευθύντρια Εὐγενία Ζωγράφου. (Μενάνδρου 83).
- 'Ελληνίς** : Μηνιαῖον, ἔργασιον τοῦ Β. Σ. Ε. Γ.
- 'Αναγέννηση** : Μηνιαῖο. Διευθ. Δ. Γληνός.
- 'Ανάλασις** : Ἐφημερικὸ. Διευθ. Ἰωάν. Παπαδόπουλος.
- Νυκτερίδα** : Ἐβδομαδιαῖο Διευθ. Πάνος Φωτόπουλος.
- Τρεῖς Ἰερὲς** : Ἐθνικοθεατρικὸν Διευθ. Βαρυμποπιώτης.
- Παρασημια** : Μηνιαῖο καλλιτεχνικὸ Διευθ. Ν. Παρασκευάς.
- Ραδάμανθυς** : Εἰκοσιγραφημένη ἐγκυκλοπαιδικὴ Ἐπιθεώρησης.
- Νέα Ἄγωγή** : Μηνιαῖο παιδαγωγικὸ δελτίο.
- 'Ο Ἀγῶνας τῆς Γυναίκας** : δεκαπενθήμερο δελτίο.
- Νεοελληνικὰ Γράμματα** : Μηνιαῖο λογοτεχνικὸ Διευθ. Γιάννης Μουρέλλου. (Ἡράκλειο).
- Μούσαι** : δεκαπενθήμερο φιλολογικὸ. Διευθ. Α. Ζώης (Ζάκυνθος).
- Κεφαλονιά** : δεκαπενθήμερο Διευθ. Τάκης Θεοδοῦτος ('Αργυστόλι).
- Τηλεγραφικὴ Ἐπιθεώρησης** (Σύρος). **Πανσιγύπτια** ('Αλεξανδρεία), **Ζιντε** (Μομπελιέ), **Eurota Orientale** (Ρώμη), **Studi sennesi** (Σιένα).
- Περιοδικὸν δελτίον βιβλιοθήκης** (Χανιά).

Ἐφημερίδες :

- Ζακύνθου** : Ὁσσις, Φιλελεύθερος, Ἄναγέννησις, Ἐπιθεώρησης, Κοινωνικὴ, Ἀλήθεια, Βασιλικὸς Ἀετὸς, Νέα Ἰερουσαλήμ.
- Κεφαλληνίας** : Ἐλπίς, Μέλλον, Τελώνιον.
- Παξῶν** : Παξοί, Ἰθάκης Ἰθάκη.
- Κερκυράς** : Ἐλπίς, Κερκυραϊκὴ Ἐλπίς, Δύναμις, Κέρκυρα.
- Ἐφημερίδες τῶν Ἑσθῆσιων** : Ἰωαννίνων Ἐλευθερία.
- Ναυπλίου** : Ταχυδρόμος. - Πάτρων Τηλέγραφος, Νεοελληνικὸν Ἐπὶ τῆς Ναυπλιακῆς ἠχῶς. Χανίων Παρασημια.
- Μορέως** : Μεσολογγίου Μεταβολή. Κραυγὴ. Παρισίων Ἄγων.
- Ἀθηνῶν** : Ἐμπρός, Ἑλληνικὴ, Ἑλ. Λόγος.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΛΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΠΕΘΥΡΙΟΥ